

URVAL AV KULTURUTBUD

KOPPLAT TILL SVERIGES
NATIONELLA MINORITETER
I GÄVLEBORG

September – november 2024

regiongavleborg.se/minoritet

Länsstyrelsen Gävleborg, Region Gävleborg och intresserade kommuner, tillsammans med civilsamhället

regiongavleborg.se/minoritetsveckan

Minoritetsveckan i Gävleborg 2024

V.40 (måndag 30 september-söndag 6 oktober 2024) samarrangerar Länsstyrelsen Gävleborg, Region Gävleborg och intresserade kommuner, tillsammans med civilsamhället, en länsövergripande vecka för att synliggöra Sveriges nationella minoriteters rättigheter och kultur samt nationella minoritetsspråk.

Information och program: www.regiongavleborg.se/minoritetsveckan

Region Gävleborg

**BESÖK MINORITETSVECKAN
I GÄVLEBORG
30 SEPTEMBER–6 OKTOBER**

Skanna QR-koden
för att se programmet

Illustration: Regeringskansliet

Länsstyrelsen Gävleborg,
Region Gävleborg
och intresserade kommuner,
tillsammans med civilsamhället

Arkiv Gävleborg

arkivgavleborg.se

[Arkivmaterial kopplat till Finland eller finska](#)

Arkiv Gävleborg har:

- arkiv som handlar om humanitära insatser för Finland och finska barn under kriget. I arkiven finns bland annat listor på finska barn som kom till Sverige och familjer som tog emot dem samt en del brev, ibland skrivna på finska. Det finns fler arkiv som är intressanta, bland annat Röda korsets olika arkiv eftersom organisationen var engagerad i mottagandet. Arkiven är fria att forska i men inte utlagda på internet.
- stora arkiv från finska föreningar verksamma i Gävleborgs län (med ibland handlingar på finska):
  - Finska klubben i Gävle, material från 1958 till 2008. Här finns bland annat klubbens medlemstidning på finska, Geflän Suomalainen från 1971 till 2001.
  - Finska föreningarna Södra Norrlands distrikt. Sträcker sig från 1958 till nutid. Distriktets handlingar innehåller bland annat protokoll och information om lokala avdelningar/föreningar inom distriktet. Även dessa arkiv är fria att forska i men finns inte på internet.
- Sök på "Finland" respektive "finska" i [Arkiv Gävleborgs databaser](#) så kommer listor över arkiven upp.

[Dokument i fokus](#)

Artiklar med dokument och foton om finska krigsbarn och utbyten med Finland under krigsåren. Använd sökordet "finska" så kommer alla artiklarna upp.

Annars finns de här:

[De finska barnens diet](#)

[Finska flyktingar till Ljusdal](#)

[Husmödrarnas finska resa](#)

["Kiiruhda!" eller finska till husbehov](#)

[714 000 kronor till finska barn](#)

Arkiv Gävleborg

arkivgavleborg.se

[Medlemstidningen arkivXet](#)

I numret "[Gränslöst](#)" finns två artiklar om finska flyktingbarn. En handlar om flyktingbarn som kom till Ljusdal, Järvsö och Färila och en om de som kom till Klockarsvedja gård i Forsa.

I [nummer 2 2016](#) finns en artikel om finska krigsbarnet Jorma Rannikko byggd på brev han skrev till familjen Tegelberg i Söderhamn.

[Intervju med arkivbildare Irja Olsson som tilldelats Finlands främsta förtjänsttecken](#)

Irja Olsson har genom sitt författarskap, journalistik och arbete i olika föreningar brutit tystnaden och gett röst åt krigsbarn. Detta har delvis skett genom kontakter och samtal i Riksförbundet för Finska Krigsbarn och dess lokalförening Gävle-Dala, där finska krigsbarn delat med sig av sina erfarenheter. Hennes arbete för att stärka relationerna mellan Sverige och Finland har uppmärksamrats av Finlands regering. Irja Olssons personarkiv bevaras på Arkiv Gävleborg.

[Finska krigsbarn i arkiven \(föreläsning\)](#)

Under andra världskriget evakuerades cirka 70 000 finska barn från Finland till Sverige. I arkiven finns spår av barnen bevarade, men vad säger arkivmaterialen om deras tid här? Hör Sofia Hedén arkivarie på Arkiv Gävleborg berätta utifrån material i deras samlingar. Linda Kaarinasdotter Kärki, Årsunda, medverkar och läser sitt bidrag i boken "Ett hav emellan : de finska krigens barn berättar".

Onsdag 25 september kl. 19.00, [Folkbiblioteket](#), Kulturcentrum Sandviken, Sandviken

Bollnäs kommun

bollnas.se

Sveriges nationella minoriteter och minoritetsspråk (föreläsning)

Lennart Rohdins föreläsning beskriver vad nationell minoritetspolitik är, varför vi har en nationell minoritetspolitik i Sverige och vad den ställer för krav på kommuner, regioner och myndigheter - inte minst inom skolans värld.

Om Lennart

Lennart Rohdin ledde i Regeringskansliet 2009-10 tillkomsten av Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och var 2016-17 regeringens särskilde utredare av en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60).

Arr. Bollnäs kommun i samarbete med Länsstyrelsen Gävleborg och Region Gävleborg, i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Fri entré!

Måndag 30 september kl. 13.00, Peter Stormaresalen, [Kulturhuset Bollnäs](#), Bollnäs

Bollnäs kommun

bollnas.se

[Karusha](#) (konsert)

Som en del i Minoritetsveckan i Gävleborg kommer Hudiksvalls-baserade Balkan-bandet Karuscha till Bollnäs. Bandet Karuscha består av åtta medlemmar och ännu fler instrument. Några exempel är fiol, dragspel, klarinett, saxofon, tenorhorn, sousafon, flöjt, gitarr, guitalele, domra, mandolin, bas och cajú.

De spelar främst musik ur romsk östeuropeisk tradition. De framför också romsk musik från Balkan. Några exempel är Ederlezi, Djelem Djelem och den kaléromska humpan Hai Hortto Kaalot.

De spelar även en del klezmer som ursprungligen är traditionell judisk folkmusik influerad av folkmusik från Östra Europa genomsyrat av en stor dos romsk musik. En musiktradition fylld av både glädje och melankoli. Klezmer är ofta kopplad till dans framförd på bröllop och andra typer av tillställningar. Musikanterna, som oftast var judiska, samarbetade gärna med andra, till exempel romer. Utöver detta blandar de in svensk- och finsk folkmusik med rötter i Norrbotten.

De trivs bäst med musik som fångar både vemod och humor. Moll i upptempo, precis som livet.

Lördag 5 oktober kl. 19.00-20.30 (inläpp ca kl. 18.30), Peter Stormaresalen, [Kulturhuset Bollnäs](#), Bollnäs

[Konstnären och samhällsdebattören Rosa Taikon](#) (föreläsning och tillfällig utställning)

Med sin djärva utformning förnyade Rosa Taikon både svenskt konsthantverk och romsk hantverkstradition. Visste du att hon var verksam i Hälsingland i nästan fem decennier? Vem var hon?

Föreläsning av artisten och författaren Hans Caldaras, vars mamma var kusin med systrarna Taikon. Tillsammans kämpade de för romers rättigheter i Sverige. Hans har även skrivit musiken till TV-serien "Katitzi".

Ingen anmälan. Välkommen!

Torsdag 3 oktober kl. 18.00-19.00, Connie Dellkrantz rum, [Kulturkvarteret Bollnäs](#), Bollnäs

Passa gärna på att titta på miniutställningen om Rosa Taikon. Det är en mindre utställning som visas på skärmar i Kulturhusets reception perioden 30 september till 5 oktober.

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Bollnäs kommun

bollnas.se

Folkstorm - Ville & Tommie (Danskurs - Konsert - Spel till dans)

Välkomna på en kväll fylld av finsk och finlandssvensk traditionskultur!

18.00 Kurs i Finsk Mazurka

19.00 Serveringen öppnar

19.30 Konsert

Ca 20.30 Dans

Om Ville & Tommie

En helt vanlig duo bestående av förvirrade människor, Ville & Tommie är Sverigefinske fiolspelaren Ville Syri (SE/FI) och den Helsingforsbaserade men från Cornwall bördige dragospelaren Tommie Black-Roff (UK). De möttes på Sibeliusakademin och deras gemensamma projekt handlar om kärlek till musiken, låtar, historier och dansen, svensk, finsk, Cornwallisk och modern folkmusik.

Stuffed pockets, Ville & Tommies debutalbum är en landsöverskridande mix med dialog och tradition förpackat med en knasig och improvisatorisk inställning till musik. Polskor, schottis och hornpipes vävs samman i stunden och tar lyssnaren på en resa från dansbanorna till de skandinaviska skogarna och vidare bortom Cornwalls vågor.

Medverkande:

Ville Syri - fiol

Tommie Black-Roff - dragspel

Tisdag 1 oktober kl. 19.30-21.30 (inläpp ca kl. 19.00), [Kulturhuset Bollnäs](#), Peter Stormaresalen, Bollnäs

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

[Annica Wennström](#) (författarbesök)

Författaren Annica Wennström samtalar om samiskt berättande och samisk representation i sina böcker och i den kommande julkalendern Snödrömmar i SVT, som hon är medförfattare till.

Varför är det så viktigt att samer skriver sin egen historia? Vad kan en samisk berättelse inte kompromissa med? Annica delar med sig av sina erfarenheter från förlagsvärlden och tv-filmtillvaron.

Om boken Lappsatteland

Annica har bland annat skrivit boken Lappsatteland. Det är hennes debutbok som fristående författare. I handlingen får vi följa en kvinna som söker sitt samiska ursprung i Rans och Grans samebyar.

I sitt författarskap vill Annica fokusera mer på det själsliga än det politiska. I Lappsatteland berättar hon om sin egen familjs historia utan att skriva en självbiografi.

Några andra böcker av författaren

Annica är även medförfattare till de populära böckerna "Vinbär och vemod", "Hallon och hat" samt "Lingon och lust". Hon har skrivit dem tillsammans med Ewa Swedenmark.

Bokförsäljning

Du kan köpa böcker av författaren på plats under kvällen.

Författarbesöket är en del av Minoritetsveckan i Gävleborg.

Ingen anmälan. Välkommen!

Onsdag 2 oktober kl. 19.00-20.00, [Kulturhuset Bollnäs](#), Peter Stormaresalen, Bollnäs

Gävle kommun

gavle.se

[Minoritetsveckan i Gävle 2024](#)

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

[Evenemangskalender om sverigefinsk kultur](#)

[Tapahtumakalenteri](#)

Tietoa suomen kieleen, ruotsinsuomalaisiin ja suomalaiseen kulttuuriin liittyvistä ajankohtaisista tapahtumista Gävlessä.

Hofors kommun

hofors.se

[Minoritetsveckan i Hofors 2024](#)

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Hudiksvalls kommun

hudiksvall.se

Utställning om det romska språket

Språkcentrum romska på Institutet för språk och folkminnen (Isof) har tagit fram utställningen "Romska språket - historia, nutid och framtid" som skildrar romers och det romska språkets historia, från romernas föfäder för tusen år sedan till det att romer erkändes som en nationell minoritet och romani chib som ett nationellt minoritetsspråk i Sverige.

I utställningen kan du läsa bland annat om olika romska dialekter och om de språkliga rättigheter som romer har i Sverige samt om antiziganism som fortfarande påverkar många romers vardag. Utställningen beskriver även vilken betydelse språkrevitaliseringen har för språkets överlevnad i Sverige och språkvårdens arbete med att på olika sätt stärka språket.

Måndag 30 september-söndag 6 oktober, [Delsbos bibliotek](#), [Hudiksvalls bibliotek](#), och [Igggesunds bibliotek](#)

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Hudiksvalls kommun

hudiksvall.se

Karaokekväll med Finska föreningen

Ta chansen, kom och sjung med oss. Ingen föränmälan. Varmt välkomna! [Jos olet kiinnostunut, niin tule laulamaan kanssamme. Tervetuloa!!](#) Du kan sjunga på svenska, finska eller engelska.

Tisdag 1 oktober kl. 18.00, Restaurang Patricia, Hudiksvall

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

[Lunchkonsert med Tommie & Ville](#)

Tommie & Ville beskriver sig själva som "en helt vanlig duo bestående av förvirrade människor". Polskor, schottis och hornpipes vävs samman i stunden och tar lyssnaren på en resa från dansbanorna till de skandinaviska skogarna och vidare bortom Cornwalls vågor.

Arrangörer är Finska Föreningen, Hudiksvallin Seudun Suomi Seura. Mer information och kontakt till föreningen [här](#).

Fredag 4 oktober kl. 12.00, [Café August, Kulturhuset Glada Hudik](#), Hudiksvall

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Hudiksvalls kommun

hudiksvall.se

[Bokträff om "Sammanflätning" av Pia Mariana Raattamaa Visén](#)

Vi fikar och samtalar om romanen "Sammanflätning" av Pia Mariana Raattamaa Visén, som även kommer till Hudiksvall för ett författarbesök den 2 oktober.

Föranmälan till biblioteket@hudiksvall.se eller 0650-19650 **senast 20 september**.

Böcker finns tillgängliga att låna för bokträffens deltagare på Hudiksvalls bibliotek, säg till vid anmälan om det behövs.

Måndag 23 september kl. 18.00, [Hudiksvalls bibliotek](#), Hudiksvall

[Bokcirkel inför författarsamtal](#)

Vi träffas på Delbos bibliotek kl. 17.30 och pratar om boken "Sammanflätning" och går sedan på författarbesök med författaren, Pia Mariana Raattamaa Visén kl. 19.

Föranmälan via e-post till delsbo.bibliotek@hudiksvall.se

Onsdag 2 oktober, kl. 17.30, [Delsbos bibliotek](#), Delsbo

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

[Författarbesök: Pia Mariana Raattamaa Visén](#)

Pia Mariana Raattamaa Visén är född 1962 i Muodoslompolo, Tornedalen, men bor nu i Hälsingland. Hon är lärare och disputerade 2015 på en avhandling i språkdidaktik. "Där rinner en älv genom Saivomuotka by" är hennes debut som 2024 följs av hennes andra roman "Sammanflätning". Fri entré.

Onsdag 2 oktober kl. 19.00, [Café August, Kulturhuset Glada Hudik](#), Hudiksvall

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Hälsinglands museum

halsinglandsmuseum.se

[Judarnas historia i Hälsingland och övriga Sverige \(föreläsning\)](#)

Välkomna på en föreläsning om judarnas historia i Hälsingland och övriga Sverige med Carl Henrik Carlsson.

Carl Henrik Carlsson är docent i historia och har under många år varit anställd på Svenskt biografiskt lexikon, Riksarkivet och Uppsala universitet. Han har, under flera decennier, forskat och skrivit om svensk-judisk historia ur olika aspekter. Hans uppmärksammade översiktsverk "Judarnas historia i Sverige" (Natur & Kultur 2021) nominerades till såväl Augustpriset som Stora fackbokspriset. Han har även skrivit arkivguiden "Källor till judarnas historia i Sverige" (Riksarkivet 2022) och är en av fyra författare till "Sveriges historia för släktforskare" (Natur & Kultur 2022) som framröstades som "Årets bok om svensk historia 2022".

Föreläsningen livestreamades och spelades in 29 november 2023 på Hälsinglands museum, Hudiksvall

[Familjen som försvann \(tillfällig utställning\)](#)

En utställning om Joanna Rubin Drangers sökande efter sin judiska familjs gömda historia. Joanna Rubin Dranger är författare och illustratör och utställningen bygger på hennes tecknade dokumentärroman "Ihågkom oss till Liv" som skildrar hennes familjs historia före, under och efter andra världskriget.

Det är en berättelse om smärtan över att bli avskuren från sin historia. Det personliga vävs samman med världens skeenden nu och då, relaterat av barnbarnet Joanna, när hon får reda på allt hon inte känt till. I bild och text belyser hon det smärtsamma letandet efter försvunna och förintade släktingar och visar hur minnena från Förintelsen förs över från en generation till en annan.

Utställningen är producerad av Forum för levande historia.

Vernissage lördag 21 september, kl 13.00. Utställningen invigs av Lars Berglund.

Om minnesarbete och att teckna det svåra.

Joanna Rubin Dranger samtalar med Sara Teleman, professor i illustration vid Konstfack.

Lördag 21 september-lördag 22 februari 2025, [Hälsinglands museum](#), Hudiksvall

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Hälsinglands museum

halsinglandsmuseum.se

[Teckna din historia - visning och workshop på museet](#)

Vi startar i utställningen "Familjen som Försvann", som handlar om författaren och illustratören Joanna Rubin Drangers sökande efter sin judiska familjs gömda historia. Efter visningen får du som deltar möta illustratören och serietecknaren Jens Ahlbom, som bland annat tecknat illustrationerna till de populära böckerna om Mulle Meck. Jens inspirerar och tipsar om hur du gör en egen berättelse, en självbiografisk serie eller en illustrerad kort historia om något, stort eller smått, viktigt eller obetydligt, som bygger på en egen upplevelse. Du får prova på att teckna på papper med blyerts, tuschpenna och flytande tusch. Inga förkunskaper krävs. Aktiviteten passar dig från 12-100 år.

Föranmälan krävs, begränsat antal platser. Anmäl dig genom att maila till cecilia.olsson@hudiksvall.se.

Lördag 5 oktober kl. 12.00-14.30, Hälsinglands museum, Hudiksvall

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Hälsinglands museum

halsinglandsmuseum.se

[Rosa Taikon - konsten och kampen \(basutställning\)](#)

Rosa Taikon var en av Sveriges mest framstående silversmeder och en samhällsdebattör i frontlinjen för romers rättigheter. Med konsten som plattform kämpade hon outtröttligt mot diskriminering och för alla människors lika värde, tillsammans med sin syster Katarina Taikon.

Öppen lunchvisning, fredag 4 oktober kl. 12.00, Hälsinglands museum, Hudiksvall
Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

[Introduktionsfilm inför utställningsbesök \(med undertexter\)](#)

[”Rosa Taikon, konsten och kampen”, UR-föreläsning \(med undertexter\)](#)

I nästan fem decennier verkade silversmideskonstnären och aktivisten Rosa Taikon i Flor utanför Ytterhogdal i Hälsingland. Efter hennes bortgång 2017 donerades ateljén till Hälsinglands museum, en donation som lagt grund för Hälsinglands museums nya basutställning. Här berättar Elin Thomasson, ansvarig för nationella minoriteter, om Rosa Taikons liv och gärning. Inspelat den 11 oktober 2021 på Hälsinglands museum i Hudiksvall.

[Hälsinglands museums arbete med romska bilder](#)

I det äldre bondesamhället fanns många kringresande handelsmän och hantverkare. Bland dessa återfanns romer eller personer som talade det språk som idag kallas för romani chib. Romska grupper har varit en del av det svenska samhället i över femhundra år. Trots detta har romer och resande ständigt utsatts för diskriminering. Under 1900-talet kom den rasbiologiskt motiverade politiken att slå hårt mot romska grupper. Denna del av vår historia är idag bristfälligt dokumenterad och flera museer arbetar aktivt med att åtgärda detta.

För att synliggöra romskt kulturarv har Hälsinglands museum och Romska kulturcentret i Malmö tillsammans tagit initiativ till den digitala bildsamlingen Romska bilder. Bildsamlingen är en räddningsinsats för att samla in, bevara och tillgängliggöra äldre fotografier med koppling till svenskromsk historia. Bildsamlingen skildrar svenska romers situation under den så kallade resandetiden, alltså den tid då svenska romer inte tilläts bli bofasta. Att inte få vara bofast innebar en ständig kamp för mantalsskrivning och skolgång. Bildsamlingen innehåller för närvarande ca 600 bilder där majoriteten finns tillgängliga för allmänheten via digitaltmuseum.se.

Hälsinglands museum

halsinglandsmuseum.se

Föreläsning om resandehistoria

I samband med att vandringsutställningen "Resandebilder" visas i Mo kommer arkivforskaren, Sebastian Casinge att föreläsa om de resandes historia utifrån bilder som skildrar den mångfald av människoöden som finns och har funnits inom gruppen.

Även om resande levte i Sverige i hundratals år och idag ingår som en grupp i den nationella minoriteten romer är de resandes historia bristfälligt dokumenterad. Att samla in och lyfta fram fotografier blir ett sätt att synliggöra de resandes plats och närvaro i historien. Föreläsningen hålls i bygdegården i Mo den 11 september kl. 19.

Frantzwagner Sällskapet äger och driver projektet Resandebilder i samarbete med Hälsinglands museum.

Onsdag 11 september kl. 19:00, [Mo Bygdegård](#), Mo

Hälsinglands museum

halsinglandsmuseum.se

[Hälsinglands museums digitala utställning om samiska namn och hantverk](#)

En digital utställning med samiska föremål.

[Café Världen under minoritetsveckan](#)

Finska Föreningen, Hudiksvallin Seudun Suomi Seura och Hälsinglands museum är värdar för tillfället och bjuder på ett fullspäckat program: 15:00 Fika och mellis, 16:30 Soppa & bröd, 17.00 Barnaktivitet, 18.00 konsert med Ville & Tommie.

Ville & Tommie är Sverigefinske fiolspelaren Ville Syri och den Helsingforsbaserade men från Cornwall bördige dragspelaren Tommie Black-Roff. Deras gemensamma projekt handlar om kärlek till musiken, låtar, historier och dansen, svensk, finsk, Cornwallisk och modern folkmusik. Polskor, schottis och hornpipes vävs samman i stunden och tar lyssnaren på en resa från dansbanorna till de skandinaviska skogarna och vidare bortom Cornwalls vågor.

Fredag 4 oktober kl. 15.00-19.00, [Café August, Kulturhuset Glada Hudik](#), Hudiksvall

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

Särskilda uppdrag kopplade till Sveriges nationella minoriteters kultur och nationella minoritetsspråk

I början av april 2020, när hela världen precis hade stängt ner på grund av pandemin, lyste Region Gävleborg ut särskilda uppdrag till kulturskapare, kulturproducenter, skribenter och forskare verksamma i Gävleborgs län. Under 2020 och 2021 kom sammanlagt 86 uppdrag att tilldelas.

Uppdragen var del av omställningsarbetet kopplat till restriktionerna för att stimulera en kontinuitet i produktionen inom kulturområdet i länet och samtidigt främja att skildringar skapades i Gävleborg av den anmärkningsvärda tiden.

Kultur Gävleborg har sammanställt presentationer av alla uppdragen i en publikation, "[Urmekanismer](#)", som både blir en återblick på pandemiåren och en slags utbudskatalog över en betydande del av den kulturella kompetensen i länet.

Fyra av de beviljade uppdragen 2021 hade Sveriges nationella minoriteters kultur och nationella minoritetsspråk som tema:

- **Christopher Andersson Bång**, musiker med särskilt fokus på världsmusik, arbetade bland annat med judisk musik och dess traditioner

- **Sandra Englund**, konstnär/filmare, engagerad för romers rättigheter, utforskade identitetsskapande processer relaterade till sin egen resande släkt och dess fotografiska material

Sandra Englund upptäckte för några år sedan att hon tillhör resandefolket. Hon har konstnärligt utforskat identitetsskapande processer relaterat till sin egen släkt och dess fotografiska material. Vid den tillfälliga utställningen "Om ett enda liv...?" som ägde rum 23 oktober-21 november 2021 på Länsmuseum Gävleborg presenterade hon resultatet av Kultur Gävleborgs konstnärliga uppdrag.

Se följande videon:

[Sandra Englund presenterar sig själv](#)

[Sandra Englund presenterar resultatet av sitt uppdrag](#)

[Sandra Englund berättar om tekniken hon använt sig av](#)

[Minnesdagen - 100 år i skuggan av rasbiologiska institutet \(2022\)](#)

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

Ville och Tommie (konserter)

Ville och Tommie beskriver sig själva som "en helt vanlig duo bestående av förvirrade människor". Ville & Tommie är Sverigefinske fiolspelaren Ville Syri (SE/FI) och den Helsingforsbaserade men från Cornwall bördige dragspelaren Tommie Black-Roff (UK). De möttes på Sibeliusakademin och deras gemensamma projekt handlar om kärlek till musiken, låtar, historier och dansen, svensk, finsk, Cornwallisk och modern folkmusik.

Stuffed pockets, Ville & Tommies debutalbum är en landsöverskridande mix med dialog och tradition förpackat med en energiskt glädjefylld improvisatorisk inställning till musik.

Polskor, schottis och hornpipes vävs samman i stunden och tar lyssnaren på en resa från dansbanorna till de skandinaviska skogarna och vidare bortom Cornwalls vågor.

Medverkande

Ville Syri fiol
Tommie Black-Roff dragspel

Tisdag 1 oktober kl. 19.00, [Kulturhuset i Bollnäs](#), Bollnäs
Arrangör: Bollnäs kommun

Fredag 4 oktober kl. 12.00 lunchkonsert, kl. 18.00 kvällskonsert,
Café världen, Kulturhuset Glada Hudik, Hudiksvall
Arrangör: Café världen

Lördag 5 oktober kl. 19.00, [Kallmyr Godtemplarhus](#), Kallmyr, Ljusdal
Arrangör: Musik i Kallmyr och Ljusdals bygdegårdsförening

Söndag 6 oktober kl. 14.30, [Folkets Hus](#), Hofors
Arrangör: Finska föreningen i Hofors

Arrangemanget börjar kl 13.00 med soppa och senare dansworkshop.
Saftorkestern kommer också att uppträda under eftermiddagen

Lördag 12 oktober, Valhalla, Sandviken
Arrangör: [Gävle Folkmusikförening](#)

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

[Anna Heikkinen och Långtans Kapell \(konserter\)](#)

Satumaa – är titeln på den mest kända finska tangon. Översatt till svenska betyder det Sagolandet. Via sina tolkningar av den finska tangon söker Anna Heikkinen & Långtans Kapell efter historia och rötter, efter en sverigefinsk identitet och ett förlorat språk.

Texterna och berättandet utgår ifrån Anna Heikkinens personliga minnen, intervjuer med släktingar, sparade brev och dagboksanteckningar från Andra världskriget – en orolig tid då Annas far, Pekka Heikkinen, kom som ensamkommande barn från Finland till Sverige. Som en historia berättad av ett barn till en ensamkommande speglar föreställningen även en del av vår brännande nutid och framtid.

Med en väv av ord och toner, ljus, videoprojektioner, finska och svenska texter, dragospel, saxofon och cello söker föreställningen efter ett förlorat Satumaa – ett eget Sagoland.

Medverkande

Anna Heikkinen sång, berättelse
Larisa Ljungkrona-Mönttinen dragospel, sång
Ida Gillner sopransaxofon, sång
Leonor Palazzo cello, sång

Fredag 18 oktober kl. 13.00, [Västerbergs Folkhögskola](#), Storvik
Arrangör: Västerbergs Folkhögskola

Lördag 19 oktober kl. 17.30-20.30, Finska föreningen firar också 70 årsjubileum!
[Folkets Hus](#), Hofors
Arrangör: Finska föreningen i Hofors

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

[Lena Jonsson och Johanna Juhola \(konserter\)](#)

Denna duo är en förhållandevis ny konstellation med en finsk dragspelare och en svensk violinist som båda agerar och verkar i nutiden och i den musik som är nu. De blandar traditionell folkmusik med egna kompositioner och improvisation för att skapa en fräsch och luftig mix. Båda två har internationella karriärer som solister och kompositörer.

Johanna Juhola har hyllats som en odisciplinerad innovatör inom tangogenren, en världsmusikikon och en stor reformist inom dragspelsmusikens område. Johannas mycket originella produktion och samarbete med toppnamn från den klassiska, jazzen och till och med elektroniska musikscenen samt med samtida dans- och cirkusartister har beseglats hennes rykte som en banbrytande och genreöverskridande visionär. Johanna har skapat sin egen musikstil kallad fantasy tango och 2022 vann hon Nordic Composers Award – NPU-priset för sitt arbete som kompositör.

Lena Jonssons förmåga att orädd balansera traditionell svensk folkmusik med nyskapande konstnärliga uttryck, gnistrande livsglädje och en rockstjärnas karisma har gjort henne till en av Sveriges mest visionära och spännande musiker. Hon har skapat en unik stil inspirerad av traditionell svensk musik såväl som rock, pop och amerikansk old-time och bluegrass. Hon har belönats med en Grammis och Manifestpriset.

Medverkande

Lena Jonsson fiol
Johanna Juhola dragspel

Fredag 22 november kl. 19.00, [Röda kvarn](#), Ljusdal
Arrangör: Röda Kvarn Kultur

Lördag 23 november kl. 19.00, [Backa Bygdegård](#)
Arrangör: [Forsa kulturgrupp](#)

Lördag 24 november kl. 16.00, Långheds Bygdegård, Alfta
Arrangör: [Långheds bygdegårdsförening](#)

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

- **Skottes Musikteater** samarbetade med den tornedalska författaren Majvor Mäki Sjöberg för att tolka och tonsätta hennes dikter. "[Tornedalssviten](#)" skapades.

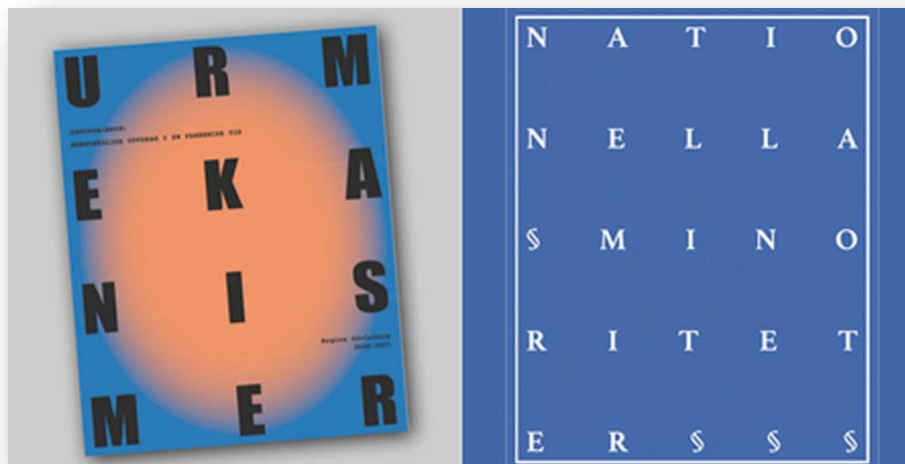
- **Pia Raattamaa Visén**, språkforskare och författare, arbetade med ett romanprojekt om identitetsblivande i gränsländerna mellan de tornedalska, samiska och svenska språken och kulturerna i de revor i tillvaron som skapas i minoritetskulturens relation till majoritetssamhället

Pia Mariana Raattamaa Visén har studerat både skönlitteratur och sakprosa rörande det geografiska området och de samiska och tornedalska kulturerna och språken. Bland annat har hon sökt efter myter och mytiska figurer. Hon har vidareutvecklat, bearbetat och byggt upp ett romanprojekt såväl språkligt som gestaltande. En del av den texten ("[Stygn](#)"), nämligen inledningen till romanen, i något bearbetad form, har presenterats för Kultur Gävleborg som sitt bidrag. I texten framträder nu i skönlitterär form historiska händelser som sätter spår i språk och identiteter genom generationer som rör sig mellan och över gränserna för minoriteterna och majoriteten.

Publikation

Utdrag ur publikationen "Urmekanismer" med fokus på [tematiska uppdrag kopplade till Sveriges nationella minoriteter](#) (pdf)

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

[De viktiga första åren - Hur vi alla kan stötta barns flerspråkighet](#)

I föreläsningen "De första viktiga åren" ger professor emerita, Leena Huss en bakgrund till varför en ska och hur en kan arbeta med det minsta barnets modersmål. Denna digitala kompetensutveckling är en del av Kultur Gävleborgs projekt Bokstart Gävleborg.

[Kultur Gävleborgs språkpaket](#)

Kultur Gävleborg har arbetat fram ett gratis språkpaket på varje minoritetsspråk (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska) till de allra yngsta barnen (0-3 år). Språkpaketet innehåller en bok att läsa tillsammans med barnet, ett informationsblad om hur en kan hjälpa sitt barn att utveckla språket samt läskompisen Bella, som kan göra bokläsningen mer levande.

Språkpaketet är en gåva från Region Gävleborg och finns att hämta på [folkbiblioteken](#).

[Länsstyrelsen Stockholms och Sametingets video om Region Gävleborgs arbete med språkrevitalisering \(2022-06\)](#)

[Reportage på Radio Romano \(2021-12-01\)](#)

[Intervju på P4 Gävleborg \(2020-11-03\)](#)

[Böckerna du inte får missa - 50 böcker att läsa innan du fyller 6 år](#) **Kirjat, joita et halua ohittaa - 50 kirjaa, jotka on luettava ennen kuin täytät 6 vuotta**

Ett häfte på finska med en massa förslag på böcker för barn och föräldrar att läsa tillsammans. Böckerna i detta häfte följer barnets utveckling från cirka 3 års ålder till 6 års ålder. Häftet har kommit till för att uppmäna och sporra till mer läsning.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

Kultur Gävleborgs poddserie om Sveriges nationella minoriteters kultur och nationella minoritetsspråk

Kultur Gävleborg har bjudit in gäster som på olika sätt arbetar i länet för att sprida kunskap och kultursatsningar om de nationella minoriteternas kultur och nationella minoritetsspråk.

Kulturting Gävleborg 2019 i Hofors

Lyssna på Lennart Rohdin, expert inom nationella minoriteter, Kristian Borg, journalist och redaktör för "Finnjävlarpodden" samt de fyra moderatorer som ledde seminarier med nationella experter, regionala kulturskapare och kulturaktörer.

Kultur Gävleborgs främjande av de nationella minoritetsspråken för barn

Tinne Wennerholm, verksamhetsutvecklare bibliotek, berättar om Kultur Gävleborgs främjande av de nationella minoritetsspråken för barn.

Christopher Andersson Bång och klezmermusik

Christopher Andersson Bång är frilansande musiker, spelar bland annat kontrabas och gitarr, sjunger, komponerar musik, författar texter och arrangerar konserter med eget skivbolag, med en längtan att få gräva djupare och förkovra sig i klezmermusikens fantastiska myller av melodier, rytmer, klanger och storslagna känslor.

Gävle kommuns arbete med romsk inkludering (2016-2020)

I avsnittet medverkar Abedin Denaj ordförande i Gävles Romska Förening och f.d. samhällsvägledare på Gävle kommun som var utvecklingskommun för romsk inkludering till och med sista juni 2020 (i samarbete med Folkteatern Gävleborg).

Sandra Englunds konstnärliga utforskande av sin dolda resande identitet

Sandra Englund upptäckte för några år sedan att hon tillhör resandefolket. Hon har konstnärligt utforskat identitetsskapande processer relaterat till sin egen släkt och dess fotografiska material. Hon har gestaltat en resandehistoria i berättelsen om en nyfunnen familjebakgrund.

Rosa Taikons samling på Hälsinglands museum

I avsnittet medverkar Elin Magnusson, ansvarig för minoritetsfrågor och romskt kulturarv på Hälsinglands museum. Efter Rosa Taikons bortgång år 2017 donerades hennes ateljé till Hälsinglands museum.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

[Finska krigsbarn - Arkiv Gävleborg, Läns museet Gävleborg och Skottes Musikteaters arbete med temat](#)

Ulla Ejemar, arkivchef på Arkiv Gävleborg, Ann Nilsén f.d. intendent/museipedagog på Läns museet Gävleborg och Kalle Zerpe, skådespelare och konstnärlig ledare för Skottes Musikteater, berättar om sina respektive arbete på temat finska krigsbarn.

["Finska slingan" - Riksteatern Gävleborgs initiativ för att sprida finska teatergästspel](#)

Tillsammans med Riksteatern nationellt, Riksteatern Gävleborg, Gävle, Hofors, Sandviken kommun, som är finska förvaltningsområden, teaterföreningar och finska föreningar i respektive kommun arrangeras två finskspråkiga scenkonstupplevelser per år.

I avsnittet samtalar övriga samverkansparter kring Finska slingan. Medverkande är:

- Agnetå Svens, teaterkonsulent på Riksteatern Gävleborg
- Eeva Östberg, strateg social hållbarhet med inriktning mot nationella minoriteter på Gävle kommun
- Elsa Kontturi, från Finska Klubben i Gävle
- Jonas Elverstig, intendent, Gävle Teaterförening

[Gävle Symfoniorkesters föreställning "Finska hjärtan"](#)

Gävle Symfoniorkesters violinist Tuulikki Nilsson Salo berättar om finsk musik, tango och föreställningen Finska hjärtan som streamades den 23 april 2020.

[Majvor Mäki Sjöberg, tornedalsk författare från Gävleborg](#)

Majvor Mäki Sjöberg berättar om sina rötter, sitt minoritetsspråk (meänkieli) och sitt författarskap (i samarbete med Folkteatern Gävleborg).

[Skottes Musikteaters uppläsning och tonsättning av Majvor Mäki Sjöbergs dikter](#)

Skottes Musikteater har fört samtal med den tornedalska poeten Majvor Mäki Sjöberg om att läsa och tonsätta de dikter hon skriver. "Tornedalssviten" skapades.

[Pia Mariana Raattamaa Visén, författare och språkforskare med tornedalska och samiska rötter](#)

Pia Mariana Raattamaa Visén har studerat både skönlitteratur och sakprosa rörande det geografiska området och de samiska och tornedalska kulturerna och språken. Bland annat har hon sökt efter myter och mytiska figurer. Hon har vidareutvecklat, bearbetat och byggt upp ett romanprojekt såväl språkligt som gestaltande. I ett pågående forskningsprojekt undersöker hon hur Sveriges nationella minoritetsspråk framställs i bild och skrift i svenskläromedel för gymnasiet

[Cineasternas digitala filmutbud kopplat till Sveriges nationella minoriteters kultur och nationella minoritetsspråk](#)

Välkommen till Cineasterna, bibliotekens streamingtjänst!

Här kan du strömma sevärd film från hela världen, för länets folkbibliotek och deras låntagare (ett lånekort krävs).

Sök på ett av följande språk "finska", "hebreiska", "jiddisch", "meänkieli", "romska" eller "samiska" så kommer listor över tillgängliga filmer upp.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

Elin Thomasson - romsk historia (i samarbete med Länsstyrelsen Gävleborg)

I över femhundra år har romska grupper funnits i Sverige. Romsk historia är sedan länge en del av svensk kulturhistoria, men källor som berättar om romers historia är få.

Romskt kulturarv finns i begränsad utsträckning representerad på museer i Sverige. Samtidigt är tillgång till historien viktigt för att kunna bevara och utveckla sin kultur. Elin Thomasson, minoritetsansvarig vid Hälsinglands museum, berättade 30 september 2020 om romsk historia i Gävleborg samt om Hälsinglands museums arbete för att bevara densamma.

”Kunskap är makt” (i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg) och lansering av Kultur Gävleborgs språkpaket

Lyssna på Bagir Kwiek som är Sveriges femte läsambassadör, med främsta fokus på minoriteten romer. Uppdraget handlar om att sprida läslust och att verka för att alla ska få samma möjligheter att hitta till litteraturen. Att verka läsfrämjande och att genomföra läsfrämjande insatser tillsammans med minoriteten romer.

Läsambassadören säger själv att han vill uppmuntra andra att aldrig ge upp, aldrig sluta tro på att man kan göra det omöjliga möjligt. Han vill även vara en brobyggare mellan romerna och majoritetssamhället.

Föreläsningen [livestreamades](#) och spelades in 3 oktober 2020. Ett eftersamtal med Abedin Denaj, ordförande i [Gävles Romska Förening](#), kompletterade föreläsningen.

Vid detta tillfälle lanserade Kultur Gävleborg sina språkpaket på varje minoritetsspråk till de yngsta barnen. Mer information på www.regiongavleborg.se/sprakpaket.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

[Kultur Gävleborgs poddserie om Falnande språk - ur Finnskogen](#) [Ett nomadiskt och tematiskt interregionalt residensprojekt](#)

[Falnande språk - ur Finnskogen. Del 1, introduktion till projektet](#)

[Falnande språk - ur Finnskogen. Del 2, residensresan](#)

[Falnande språk - ur Finnskogen. Del 3, konstnärsintervjuer](#)

[Falnande språk - ur Finnskogen. Del 4, historisk och tematisk bakgrund](#)

[Malin Lin Nordström, Jag går i cirklar för att komma fram till dig, 2022](#)

 **Kultur
Gävleborgspodden**

[Finnskogarnas magi, besvärjelser och runosånger - Anna Fält](#) [\(i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg\)](#)

"Jag har aldrig hört något liknande förut" - ett uttalande man ofta hör om Anna Fält. Det är ovanligt att höra människorösten bara sjungandes. Folksångstraditionen erbjuder många uttryckssätt för det mångsidiga instrument som rösten är. Inga andra instrument är nödvändiga.

Anna Fält framför sånger ur de skandinaviska och finsk-ugriska traditionerna samt eget material i form av tonsättningar av urgamla besvärjelser, vallssånger, jojk, vaggvisor, berättelser från Finnskogarna och de nordiska landskapen.

Anna Fält (f. -84) är född, uppvuxen och utbildad i Finland och har bott och arbetat i Sverige sedan 2012. Hon är examinerad inom pop/jazz musik, folksångs-pedagogik samt har en master i nordisk folkmusik från Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Som soloartist jobbar Anna mest inom Sverige och Finland men också i övriga Europa. Hon ger kurser och workshops, komponerar musik för olika föreställningar, tar uppdrag som programledare för Sveriges Radio samt forskar inom folkmusik.

Konserten [livestreamades](#) och spelades in 10 oktober 2020 på Musikhuset, Gävle.

[Julia Qvarnströms kortfilm "Sarri ja Sanna"](#)

Sarri och Sanna har varit bästa vänner ända sedan de var barn. I detta kärleksfulla porträtt följer vi dem när de bakar joulutorttu (finska julstjärnor) och minns sin uppväxt i Ockelbo, och känslan att vara varken svensk eller finsk, men ändå både och. Skrattet möter allvaret i denna kortdokumentär i regi av Julia Qvarnström.

Kortfilmen är en del i Svenska Filminstitutets projekt "Glöd", tio kortfilmer där Sveriges urfolk och nationella minoriteter berättar sina historier. Kortfilmen fick under 2020 stöd av Kultur Gävleborg genom filmstödet "Toppstöd för professionell kort och dokumentärfilm" (04:53, 2020).

[Mona Mörtlund - "I staden viskade vi de gamla orden"](#) (i samarbete med Länsstyrelsen Gävleborg)

Poeten och författaren Mona Mörtlund berättade 30 september 2020 om den tornedalska minoriteten och språket meänkieli, om konsekvenserna av försvenskningpolitiken och hennes egen resa i sökandet av en språklig och kulturell identitet.

[Bokcirkeltillfälle - "Där rinner en älv genom Saivomuotka by" av Pia Mariana Raattamaa Visén](#)

En släktrönika om en familj, men också om betydelsen av en plats och om ett Sverige i förändring. Från att det 1895 föds en lill-unge till att klara och älska, Maija, och att Israel Raattamaa får ta över ett pörte vid Muonioälven, fram till 2010-talet när slakten är utspridd. Genom berättelsen flyter älven, konstant och rörlig på samma gång, precis som de generationer av människor som lever utmed vattnet eller flyttar och kommer tillbaka.

Du kan anmäla dig till hela bokcirkeln eller delta vid enstaka tillfällen (0651-180 01, bibliotek@ljusdal.se).

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Tisdag 1 oktober kl. 17.30, programrummet Skogen på [Ljusdals bibliotek](#), Ljusdal

Länsmuseet Gävleborg

lansmuseetgavleborg.se

Minoriteter i konsten (visning)

Möt välkända judiska konstnärer, se den kanske första konstnärliga framställningen av samer i Sverige, en sverigefinsk spelman och många andra.

Samling i entrén på Länsmuseet Gävleborg.

Ett arrangemang i samband med Minoritetsveckan i Gävleborg.

Tisdag 1 oktober, kl.15.30-16.00, [Länsmuseet Gävleborg](#), Gävle

Minoriteter i konsten (premiär för videovisning)

Premiär för den nyproducerade videovisningen med minoriteter i konsten i museets konstsalar.

Digitalt.

Torsdag 3 oktober, kl.18.00

Länsmuseet Gävleborg

lansmuseetgavleborg.se

Skogsfinnar

Under 1600-talet kom många finska migranter till den svenska utmarken. Länsmuseet Gävleborg arbetar bland annat med projektet Skogsfinnar i Hassela och kan med hjälp av arkeologi berätta om de skogsfinska lämningarna.

[En husgrund vid Östra Kölsjön i Hassela finnmark - Arkeologisk undersökning](#) (rapport 2020, pdf)

[Skogsfinnar I Hassela](#) (föreläsning)

[Ett skogsfinskt boställe i Alfta](#) (föreläsning)

[Lämningar efter finska bosättningar i Stugubacken i Åmotskogarna](#) (kort video)

[Vandringsutställning](#)

I slutet av 1500-talet flyttade omkring 15 000 människor från Finland till obebodda skogstrakter i mellersta Sverige. Där brände de granskogen och odlade upp ny mark. Några av de allra första skogsfinnarna i Hälsingland slog sig ned i Hassela. Länsmuseets arkeologer har undersökt spåren efter deras bosättningar.

Måndag 30 september-söndag 6 oktober, [Söderhamns stadsbibliotek](#), Söderhamn

Länsmuseet Gävleborg

lansmuseetgavleborg.se

[Ohtsedidh - Samiska kulturyttringar i Mellansverige](#)

”Ohtsedidh” är ett projekt som vill synliggöra och sprida kunskap om ett samiskt kulturarv utanför dagens renskötselområde. En samisk befolkning har sedan lång tid funnits i Mellansverige. Trots att källorna är många vet vi väldigt lite om den samiska kulturhistorien i regionen.

Projektet är ett samarbete mellan de tre läns museerna i Dalarna, Gävleborg och Västmanland samt Gaaltije sydsamiskt kulturcentrum.

[Ohtsedidh - Samiska kulturyttringar i Mellansverige \(vandringstställning\)](#)

Känner du till att det under lång tid har bott samer i Gästrikland och Hälsingland?

Utställningen Ohtsedidh berättar om samiska kulturyttringar i Mellansverige och visar hur vi kan hitta spår i landskapet efter samer som med sitt respektfulla förhållningssätt till naturen har levt i våra trakter.

Måndag 30 september-söndag 6 oktober, [Länsmuseet Gävleborg](#), Gävle

[Arkeologisk undersökning av sockenlappbostället utanför Järvsö](#)

Länsmuseet Gävleborg, Gaaltije sydsamiskt kulturcentrum och Stene byaförening har gjort en arkeologisk undersökning av ett sockenlappboställe utanför Järvsö i Hälsingland finansierat av Länsstyrelsen Gävleborg (film, 2017).

[Sockenlappbostället i Järvsö \(föreläsning\)](#)

Maria Björck, chef för kulturmiljö och arkeologi på Länsmuseet Gävleborg, berättar om statens försök att fördriva samerna till Lappland och fjällområdena. Detta protesterade samerna emot, men även bönderna som hade olika utbyten med samerna. Maria Björck berättar om en arkeologisk undersökning av ett så kallat sockenlappboställe och visar på fynd från platsen.

Arkeologisk undersöknings rapporter

[Spår efter samer men även förhistorisk kolning](#)
(rapport 2022, pdf)

[Lappens: ett så kallat sockenlappboställe från 1800-talet - Arkeologisk undersökning](#) (rapport 2021, pdf)

[Lappatäkten - ett sockenlappboställe i Järvsö - Arkeologisk undersökning](#) (rapport 2020, pdf)

[Samiska kulturmiljöer i Gävleborgs län](#) (rapport 2017, pdf)

Länsmuseet Gävleborg

lansmuseetgavleborg.se

[Min kärlek till detta folk: ett samtal om farfar, Sápmi och Sveriges koloniala arv - Föredrag med författaren Johanna Westeson](#)

Under en dramatisk tid i norra Sverige, präglad av tvångsförflyttningar av samer, nomadskolor och rasbiologi, var författaren Johanna Westesons farfar präst i Övertorneå, Karesuando och Gällivare. I augusti 2024 kom Johannas bok "Min kärlek till detta folk: frälsning och förtryck – farfars tid i Sápmi". I boken utforskar hon både vilken roll hennes farfar, Hjalmar Westeson, spelade i samepolitiken men också hur det koloniala arvet präglar Sverige och Sápmi i dag. Boken är en resa i tid och rum, en djuplodande och personlig undersökning av den svenska kolonialismen, fördomar, kyrkans starka roll i samepolitiken och rasism då och nu. Och den frågar sig hur majoritets-Sverige kan vara så okunnig om den våldsamma historien i norr, en historia som i så hög grad lagt grunden för det svenska välståndet?

Johanna Westeson är född och uppvuxen i Gävle. Hon är människorättsjurist till yrket och har arbetat på Civil Rights Defenders och Amnesty International, bland annat med samiska rättighetsfrågor. Nu arbetar hon på RFSU med sexualpolitiska frågor. "Min kärlek till detta folk" är hennes debutbok.

Kostnadsfritt, begränsat antal platser.

Onsdag 27 november kl. 18.00-19.00, Hörsalen, [Länsmuseet Gävleborg](#), Gävle

Riksteatern Gävleborg

riksteatern.se/gavleborg

[Hitta hem](#)

Skådespelare Gisela Nilsson har dramatiserat sin mammas vittnesmål från deportationen 1944 till koncentrationslägret Bergen Belsen. "Hitta hem" tar oss genom lager av förtvivlan, hopplöshet och omänsklighet. Det nattsvarta blandas med en intensiv beslutskraft att överleva. Men pjäsen handlar lika mycket om styrka där Giselas berättelse kantas av både värme och humor liksom modet att våga berätta.

Stöveltramp och dagliga visitationer. Att slåss för ett par decimeter golvyta i en överfull barack. Att hyra ut en luskam mot några smulor bröd. "Du behöver inte berätta att du är judinna." Orden har följt Gisela Nilsson genom livet. Vad var hennes mamma rädd för? De bodde ju i Sverige.

Medverkande

Gisela Nilsson

Konstnärligt team

Idé, manus, skådespelare: Gisela Nilsson

Regi: Olle Törnqvist

Scenografi och kostym: Johanna Mårtensson

Maskdesign: Sari Nuttunen

Ljusdesign: Magnus Stolpe

Musikkomposition och ljuddesign: Adam Hagstrand

Lördag 19 oktober kl. 16.00, [Teatern](#), Hudiksvall

Torsdag 24 oktober kl. 19.00, [Kulturhuset Bergsjögården](#), Stora salen, Bergsjö

Riksteatern Gävleborg

riksteatern.se/gavleborg

Tschandala/Tattaren

I den prisade föreställningen "Tschandala/Tattaren" bjuder Lindy Larsson med den hyllade orkestern Bon Bon Band i ryggen på en personlig teaterkonsert utifrån sitt ursprung. Föreställningen tar sig an stora och komplexa frågeställningar om utanförskap och övergrepp, men också om överlevnad, läkande och frigörelse. Det är en musikalisk manifestation, högspänd romanimusik utan skyddsnät och en akut åtgärd för att bevara en hotad minoritet, resandefolket. Det är en revision av den svenska historien och en punkig uppgörelse med Strindberg och kortromanen "Tschandala".

Tschandala/Tattaren är framtagen i samarbete med Strindbergs Intima Teater.

Medverkande

Regi Lindy Larsson
Text Lindy Larsson, Stefan Forss, August Strindberg
Kostym Delaine Le Bas, Stefan Forss
Musik Bon Bon Band
Ljud & ljus Gustave Lund
Foto och grafisk design: Stefan Forss

Onsdag 25 september kl. 19.00, [Gävle Teater](#), Stora salongen, Gävle
Måndag 30 september kl. 19.00, [Teatern Hudiksvall](#), Hudiksvall

Skottes Musikteater

skottesmusikteater.se

[Kainos Sång](#)

Se föreställningen om flyktingströmmar, splittrade familjer och Kaino.

Det började en dag för över 70 år sedan när hon bara var fyra och ett halvt år gammal. Kaino står på båten som ska ta henne och hennes två yngre bröder, Arvo och Mauno, från det krigsdrabbade Finland till landet fullt av sockerdricka, Sverige! Mammans ord ekar i hennes huvud: "en sak måste du komma ihåg, Kaino! Ni måste hålla ihop. Du måste vara en duktig flicka!"

Med toner från kantele, dragspel och klarinett får vi höra den verklighetsbaserade berättelsen om Kaino. Hon var en av de 72 000 finska ensamkommande flyktingbarn som anlände till Sverige under andra världskriget. Vi får följa hennes väg genom flyktingförläggningar, fosterfamiljer och in i det svåra, till en början obegripliga svenska språket.

Lördag 26 oktober kl. 13.00, [Spegeln - Skottes Musikteater](#), Gävle

["Tornedalssviten", Skottes Musikteaters tolkning och tonsättning av Majvor Mäki Sjöbergs poesi](#)

Majvor Mäki Sjöberg kommer från Tornedalen och i hennes poesi speglas minnen och erfarenheter därifrån. I Tornedalssviten har Ove Andersson och Mats Jadin komponerat musik till några av Majvors dikter. Stina Zacco Andersson läser.

Det är resultatet av ett av de konstnärliga uppdrag kopplade till Sveriges nationella minoriteters kultur och språk som Region Gävleborg lyste ut våren 2021.

Publicering: februari 2022.

[Skottes Musikteaters delredovisning i en video om tolkning och tonsättning av Majvor Mäki Sjöbergs poesi](#)

Publicering: oktober 2021.

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

[Arkivhandlingar rörande Helga Fick, en av de första kvinnliga läkarna i Gävle, som 1919 var drivande i att få "Den svenska folktypsutställningen" till Gävle](#)

Fotografiet är taget 1910, förmodligen i samband med att Helga Fick kom till Gävle som ordinarie underläkare. Helga sitter som nummer tre från höger. Foto: Carl Larsson, Gävle

Början av en artikel om folktypsutställningen i Gefle dagblad 3 maj 1919. Foto: [Arkiv Gävleborg](#)

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

Finska krigsbarn

Gävle sjukhusområde som det såg ut då Finlandsavdelningen inrättades här på 1940-talet. Hit kom de finska krigsbarnen för att tvättas, undersökas och, i den mån de behövde vård, inskrivas på en vårdavdelning innan de vidareplacerades ut i fosterfamiljer (bildkälla: Reimers Gefle. Fotografiet ingår i arkivet efter Gävle sjukhusmuseum som förvaras i Regionarkivet)

Utlänningslägret i Sunnerstaholm

Ljusbadet på Moheds sanatorium där de intagna vid Sunnerstaholm genomgick behandling. Bilden finns i Regionarkivet.

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

Känner du till något mer om bilderna?

Skriv gärna till Regionarkivet och berätta mer.

regionarkivet@regiongavleborg.se

Region Gävleborg
Regionarkivet
801 88 Gävle

Kvartalets viktiga datum

September

➤ 29 - [Resandefolkets dag](#)

Oktober

➤ 2-4 - [Rosh hashana](#) (ראש השנה, det judiska nya året)

➤ 21-27 - [Samiska språkveckan](#)

November

➤ 5 - Världsdagen för romani-språket

Efter samråd med berörda minoriteter uppmärksammar Region Gävleborg dessa dagar i [sociala medier](#).

Information om Sveriges nationella
minoriteters rättigheter, kultur och
nationella minoritetsspråk

regiongavleborg.se/minoritet

